

De idealistische renner deel 1

Na 40 afleveringen in de zeer succesvolle serie Het Rijke Vlijmense Wielerveen zijn we aangekomen op het punt waar de wielercarrière van schrijver Ben Libregts zelf belicht wordt. Reden voor een speciale aflevering waarin naast zijn palmares, zijn sportbeleving, zijn wielervisie, gedachtes en zijn medesporters aan bod komen. Kortom hoe belangrijk was - en is - de plaats van de velo in Bens leven? Ad van Kessel en Sten Libregts, inderdaad, zoon van en door pa aangestoken met de wielersport, spraken hem na zich door 19 (!) zeer gedetailleerde plakboeken van zijn wielercarrière te hebben geworsteld.

Door wie werd je geïnspireerd om te gaan fietsen?

Vlijmen, Midden jaren 50, Pastoor van Akenstraat 16: Oma Franske Libregts controleert het materiaal van de renners. (Archief Fried Libregts)

“Als we zondags op bezoek gingen bij oma leek het soms wel een stil café dat gevuld werd met een komen en gaan van wielrenners die langskwamen voor ome Piet of ome Fried, terwijl er natuurlijk ook ome Schalk (Verhoef, getrouwd met tante Ciska) nog wel eens rondliep. Als klein manneke liep ik daar dan tussen en kreeg dan soms een petje of bidonnetje waarmee ik dan op een fietsje van niks rondreed. Eenmaal wat ouder, half jaren zestig, gingen we dan zelf op zondag en op de gewone fiets met een stel naar de Vlijmense renners in de koersen kijken. Als we dan terug kwamen, reden we als gekken naar huis om vervolgens af te sprinten bij Hotel Prinsen. Dat waren eigenlijk al mijn eerste wedstrijden. Vanuit die groep zijn

er toen verschillenden gaan fietsen. Eind jaren zestig heb ik toen zelf een licentie aangevraagd en ben ik begonnen met het rijden van wedstrijden.”

Inzicht

Werd je vanuit je omgeving verder gestimuleerd tijdens je carrière of waren er mensen die je van adviezen voorzagen?

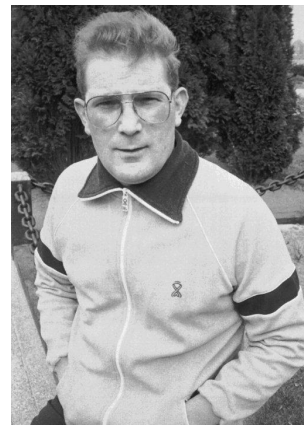
“Ondanks dat ik uit een echte wielersfamilie kwam, zijn mijn ouders nooit echt wezen kijken, die interesse was er bij mijn vader en moeder niet. Verder was ome Piet altijd zelf altijd bezig in de koers en ome Fried was net zelf gestopt met fietsen. Dus ben ik vooral zelf bezig geweest om dingen uit te zoeken.” In tegenstelling tot tegenwoordig, waar je onder andere trainers, begeleiders, coaches en vertrouwenspersonen hebt, ontbrak goede begeleiding meestal. “Toen ik eenmaal lid was van De Zwaluw, maar ook bij de latere ploegen waar ik voor gereden heb, zocht ik het meeste zelf uit op trainingsgebied en in de koers.” Voor bijna alle renners ging dat zo in die tijd. Was er betere begeleiding geweest dan had er wellicht voor velen meer in gezeten. “Degene die me op training technisch vlak nog een beetje wegwijs maakte was Bart van Son, met wie ik in de wintermaanden trainde op de schaats. Door te praten over hoe trainingen te vertalen naar het wielrennen en hoe interval training te doen, kreeg ik wat meer inzicht.”

Als de temperaturen onder het vriespunt gaan wordt Ben lichtelijk nerveus want schaatsen is ook een grote passie. Toen in 1985 en 1997 de tocht der tochten weer eens verreden werd was hij ook van de partij, hier een van de stoffelijke bewijzen.

Geestelijk vader Lambert Toebak

Het belang van regelmatige massage werd verder al snel duidelijk. Lambert Toebak, medeoprichter van De Zwaluw en in die tijd al verzorger van de befaamde Frisol-ploeg, wordt na de militaire dienst dan al regelmatig bezocht. Er ontstaat een goede verstandhouding tussen de twee, waarbij Lambert naast masseur als een soort geestelijk vader diende. “Lambert was een echte vertrouwenspersoon voor mij, omdat hij precies wist wat mijn sterke en vooral zwakke punten waren. Toen ik een aanbieding kreeg voor een profcontract zei Lambert die bij de onderhandeling met Frisol aanwezig was geweest: -Ik zou het niet doen Ben, want dan worden er van jou dingen verwacht die jij absoluut niet wil en waar jij niet achter staat-.” Tot aan de dood van Lambert hebben de twee contact gehouden en zijn zij, samen met Arnold van Hooft, na de actieve carrière van Ben nog menigmaal op buitenlands fietsavontuur geweest.

Links op de tafel bij geestelijk vader Lambert en rechts Bart v Son, zeer deskundig op het gebied van vooral conditietrainingen voor zowel schaatsers als wielrenners.

Smokkelen van de racefiets

Hoe was de combinatie fietsen-studeren en in militaire dienst? Kwam er toen nog iets van trainen terecht?

“In mijn eerste jaar als nieuweling zat ik op de HTS, juist in mijn praktijkjaar. Dat betekende weinig theoretisch werk en eenmaal thuis kon er eenvoudiger tijd vrij gemaakt worden om te trainen. Het daaropvolgende jaar viel de periode van afstuderen aan het begin van het wielerseizoen en was het lastiger om te trainen. Aan het eind van dat seizoen startte dan voor mij ook alweer de militaire dienst en dus was het toen lastiger om trainingsuren te maken dat seizoen. De militaire dienst was overigens een heel ander verhaal, want ik kwam op een kazerne met een commandant, die niet zo sportminnend was en met een racefiets kwam je dan sowieso niet langs de wacht. Mijn geluk is geweest dat ik op de kazerne ging praten met een sportofficier die er vervolgens voor zorgde dat ik via een achterdeurtje mijn fiets binnen kon smokkelen en in zijn rommelhok kon stallen. Met een van hem gekregen sleutel was het na de dagelijkse dienst vervolgens makkelijk aan de achterzijde via een poortje met de racefiets de kazerne te verlaten en weer terug te keren.”

Verlofdagen om te kunnen fietsen

Door kunnen dringen tot de nationale Militaire Ploeg was niet eenvoudig, want hierin zaten vaak amateurs uit de grotere sponsorploegen en de eerste selectiewedstrijden van zijn diensttijd viel heel vroeg in het jaar waardoor Ben nauwelijks had kunnen trainen. Ondanks dat fietstraining dus problematisch was, werd er wel gepropageerd te sporten, waarvoor als motivatiemiddel, bijvoorbeeld voor het verkrijgen van een MLV-speldje of deelname aan kampioenschappen of toernooien, verlofdagen gegeven werden. “Ik liep niet zo graag rond in een militair pakje en daarom heb ik naast het Militair Kampioenschap Wielrennen (16de) nog meegedaan aan het Militair Kampioenschap Veldlopen (9de) en Schaatsen (25ste) en was ik ’s winters keeper in een van de voetbal elftallen. Alleen maar om verlofdagen te krijgen. Al met al was ik dus wel veel met sport bezig, maar door de regelmatige nacht- en weekenddiensten was de training verre van ideaal.”

België

Wat waren je favoriete wedstrijden en welke reed je liever niet?

“Vooropgesteld dat ik vind dat je als coureur ieder soort wedstrijd wel eens gedaan moet hebben, waren de langere en zwaardere wedstrijden bij mij favoriet. Criteriums en Nederlandse koersen als Olympia’s Tour lagen me niet zo. Deze stonden aan het begin meestal bol van de zenuwen en valpartijen, omdat er meteen vanaf de start waanzinnig tempo gereden werd en er gepield, op het kantje en in waaiers gereden moest worden om bij te blijven. Aangezien ik weinig explosief was, belandde ik dan ook regelmatig in de foute groep of waaier en liep ik vaak al vroeg in koers achter de feiten aan. Omdat mijn fysiek meer die van een diesel was, merkte ik al snel dat ik beter gedijde in klassieke ‘afvalkoersen’, dus precies zoals het wielrennen vanuit vroegere idealen eigenlijk bedoeld is met lange zware wedstrijden waar de taaiste uiteindelijk de winnaar is. Waar anderen vaak slechter werden op deze parcoursen, merkte ik juist dat ik dan pas beter begon te fietsen. Het is ook daarom dat ik Parijs-Roubaix en koersen in België het liefste reed.

Een verafschuwde passage in de voor hem verkeerde koers. Vlijmense Boys I-spelers (de toen al wielervanaten) Sjef van Engelen en Dries de Vaan, die teveel aandacht voor de camera heeft, zijn naar Limburg afgereisd en verlenen hand en spandiensten op de Keuteberg (alt. 96 mtr.), steiging op het punt waar de renner ronddwaalt 22%

De gruwel van alle wielervrouwen: de aan rouwkransen verwante traditionele palm die de winnaar bij Belgische wedstrijden ontving en in vele rennershuizen een plaatsje moest krijgen, tot ongenoegen van de vrouw des huizes

Naast de entourage en de haast romantische wielerbeleving in België, met het rugnummer afhaken in een tent, café of frietkot, moeders die als verzorgers dienden, jongetjes met wielernetjes, de onvermijdelijke winnaarspalmen en het uitlopen van hele dorpen om met de renners en winnaars op de foto te gaan, ging het koersen er allemaal veel gemoedelijker aan toe. Op een vaak grote en zware omloop met heuvels en klinkers, die dan later overging in lokale ronden om de kerk om de afstand vol te maken, werden de wegen netjes afgezet en dacht niemand er over om meteen volle bak te gaan koersen.

Roubaix was eigenlijk een verhaal apart, want naast dat de KNWU en de ploegen er eigenlijk niets om gaven om er renners te laten starten, waren er ook geen Nederlanders te vinden die daar graag wilden of durfden te rijden... Want ook voor amateurs was dit namelijk een koers van meer dan 200 km over erbarmelijke wegen waar geluk en pech dicht bij elkaar konden liggen en waar je je niet kon verschuilen. En daar stond Bennie dan in dit wielmonument, ingeschreven als eenling, klaar om te rijden tegen de vele Nationale ploegen die afgevaardigd waren. Omdat ik geen ploeg bij had, startte ik dan ook met een tube onder mijn zadel, want Lambert, die op zo'n dag zowel ploegleider, mecanicien als verzorger was, zag ik pas na 130 km bij de bevoorrading terug, als hij daar illegaal achteraan in de karavaan aansloot."

Het ultieme symbool voor de mooiste der eindagskoersen: de kassei. De volgers van Het Rijke Vlijmense Wielerleven geven de hoop niet op. Lars, zo'n steen moet ook maar eens naar Vlijmen komen!

Het IJzeren Gordijn

“Een van de koersen die ik qua deelname als een van mijn hoogtepunten zag en daarnaast het meeste indruk op me gemaakt heeft, is de Vredeskoers die ontstaan is uit Warschau-Berlijn-Praag en destijds gold als de grootste amateurkoers ter wereld en de tegenhanger van de Tour de France bij de beroepsrenners. Ook daar waren in het begin geen renners voor te vinden, maar via een aankondiging ‘Renners gevraagd om een Nationale ploeg te vormen voor de Vredeskoers’ in Wielersport, meldde ik me aan en hoorde ik een week voor aanvang dat ik achter Het IJzeren Gordijn mocht gaan fietsen. Dat op zichzelf was al een avontuur, maar eenmaal daar viel ik van de ene verbazing in de andere. De Vredeskoers bleek naast een zeer sterk bezette wielersport een prestigeproject en propagandamachine voor de Oost-Europese socialistische Heilstaten te zijn. Voor aanvang bedankte de Duitse ploeg de Russische ploeg voor de bevrijding van de Nazi’s. Elke ochtend gingen de renners voor de koers op excursie om te zien hoe goed de communisten hun zaken op orde hadden en hoe mooi het leven onder een communistisch regime wel niet was. Ook werden we ontvangen door DDR-president Honecker. En dan was er nog een persoonlijke begeleider die me voor en na de koers overall heen bracht en tijdens de koers netjes mijn spullen bewaakte. Qua resultaat was het misschien een weinig succesvolle expeditie, want onze ploeg was gewoonweg niet opgewassen tegen de Nationale en Olympische selecties die er rondreden. Het niveau was daardoor zeer hoog en er werd keihard gekoerst, maar ondanks dat slaagde ik er nog wel in om in de etappe naar Berlijn mee te zijn in de ontsnapping. Net voor Berlijn wist ik te ontsnappen en als eerste de sintelbaan (van de 14 etappes eindigden er maar liefst 12 op een sintelbaan rondom een voetbalveld) op te draaien, alwaar ik werd teruggegrepen. Uiteindelijk bleek zelfs ik toch ook een held, want waar je je kop tijdens de Vredeskoers ook buiten stak, daar waren mensen en kon ik handtekeningen zetten.”

In de landen waar de Vredeskoers verreden werd waren geen geldprijzen. In plaats hiervan werden vaak serviesgoed en prullaria geschenken. Hier een TsjechoSlowaaks voorbeeld.

1977, Vredeskoers: handtekeningen, handtekeningen, handtekeningen..... Ben Libregts op een foto uit de Oost-Duitse krant 'Neues Deutschland'.

De Ronde van Vlijmen

Vertel eens over de door jouw gewonnen Ronde van Vlijmen. Waar ben je gedemarreerd, wanneer wist je dat de buit binnen was? Was het speciaal of een van de vele overwinningen? Hoe reageerde het publiek en was het van invloed op de rest van het seizoen?

“Er ontstond half koers een kopgroep van tien die een minuut voorsprong nam, met daarin ook mijn ploegmaten Bas van Lamoen en Piet Franken. Met nog 20 kilometer te gaan ben ik hieruit weggesprongen. Waar dat precies was durf ik niet meer te zeggen, maar uiteraard werd ik gedekt door het afstoppende werk van Bas en Piet. Komende vanaf Slagerij van der Ven, ter hoogte van de villa van Frans van Wagenberg, dacht ik –Hij is binnen-!, maar dan moet ik niet lek rijden en moet er niemand uit het publiek nog gauw even gaan besluiten over te steken. Pas toen ik bijna aan de meet zelf was, kwam het besef dat ik echt ging winnen.”

Uitbollend met een euforisch gevoel kwam hij tot stilstand bij het Onze Lieve Vrouwebeeld op de hoek van de Julianastraat. “De eerste supporter die me daar feliciteerde, was mijn opa Marientje, die daar de koers had staan bekijken! De volgende dagen vele schouderklopjes en werd ik in Vlijmen door veel mensen aangesproken op mijn overwinning, een fenomeen dat zich altijd in ons dorp heeft voorgedaan. Al geef je totaal niks om wielrennen, als er een Vlijmense jongen goed presteert, dan is iedereen hier trots op. Het winnen van Vlijmen was eigenlijk toch wel heel speciaal. Als beginnend renner denk je eerst dat je weleens een koers zou willen winnen. Is dat eenmaal gebeurd, dan ga je denken dat het eigenlijk toch wel heel mooi zou zijn om ook eens in Vlijmen te winnen, want met die ronde ben je als klein manneke groot gebracht en zag je jouw helden rond fietsen. Ja, als dat dan gebeurt met de mensen rijen dik aan de finish, dan is dat toch wel een heel speciaal gevoel dat moraal geeft voor de volgende koersen. Ik was ook daarvoor al in vorm, maar na de Ronde van Vlijmen reed ik als een speer, won ik meteen het weekend erna weer een koers en werd ik nog een keer of vijf tweede.”

Wanneer zijn omvangrijke parate kennis hem even in de steek laat kan Ben putten uit een zeer uitgebreid opgebouwde wielerbibliotheek. Hier zijn heiligdom ook omringd door vele andere herinneringen uit zijn actieve periode